KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 17.10.2006
KOM(2006) 597 endelig

BERETNING FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET

OM DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS LÅNOPTAGELSES- OG LÅNGIVNINGSAKTIVITETER I 2005

{SEK(2006)1306}

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indledning ... 3

1. LÅNOPTAGELSE I 2005 ... 3

2. LÅNGIVNINGSAKTIVITETER I TREDJELANDE ... 4

2.1. Oversigt ... 4

2.2. Fællesskabets makrofinansielle bistand ... 4

2.3. EIB's långivning i 2005 i de sydøstlige nabolande, Middelhavsområdet, Asien og Latinamerika samt Den Sydafrikanske Republik ... 4

2.3.1. EIB's målsætninger og prioritering ... 5

2.3.2. Långivningsaktiviteter ... 6

2.3.3. Risikodeling ... 6

2.3.4. Samarbejde med andre institutioner ... 7

2.4. Signatarlande i Lomé-konventionerne og Cotonou-aftalen - långivningsaktiviteter ... 7

3. LÅNGIVNINGENS BUDGETMÆSSIGE FØLGER ... 7

3.1. Budgetgarantier ... 7

3.2. Rentegodtgørelser ... 8

3.3. Risikovillig kapital ... 8

INDLEDNING

I Rådets afgørelser om Fællesskabets låneinstrumenter fastsættes det, at Kommissionen hvert år skal informere Rådet og Europa-Parlamentet om brugen af disse instrumenter.

Med hensyn til Fællesskabets eksterne långivningsaktiviteter pålægger afgørelserne fra 1997 og 2000[1] Kommissionen hvert år at informere Rådet og Europa-Parlamentet om anvendelsen af EIB-lån, for hvilke der stilles garanti over EU-budgettet, i de sydøstlige nabolande, Middelhavslandene, Latinamerika og Asien samt Sydafrika.

For at opfylde disse informationsforpligtelser indeholder denne beretning en beskrivelse af foranstaltningerne for hvert geografisk område. For at give et komplet billede af långivningsaktiviteterne indeholder den også en kort oversigt over Fællesskabets makrofinansielle bistand til tredjelande og over rentegodtgørelser og garantier i tilknytning til lån ydet af Fællesskabet. Derudover gives der oplysninger om Euratoms udlånsaktiviteter.

Tabellerne vedrørende denne beretning offentliggøres i et arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene. Henvisningerne til tabeller i teksten henviser til dette arbejdsdokument.

1. LÅNOPTAGELSE I 2005

For at kunne finansiere de långivningsaktiviteter, som Rådet har vedtaget, er Kommissionen bemyndiget til at optage lån på kapitalmarkederne på vegne af det relevante Fællesskab (EF, Euratom)[2]. Der blev i 2005 rejst midler til makrofinansiel bistand til ydelse af et lån til Serbien og Montenegro. Der blev optaget tre lån under Euratom-långivningsinstrumentet til at finansiere et lån til et kernekraftværk i Bulgarien og to lån til samme formål i Rumænien.

På trods af de nævnte faktorer steg De Europæiske Fællesskabers og EIB's lånoptagelse i 2005 med 6 % til 52,9 mia. EUR fra 49,9 mia. EUR året før (se tabel 1.1), hvilket overvejende skyldtes en stigning i EIB's lånoptagelse.

Korrigeret for tilbagebetalinger, annulleringer og kursændringer beløb den samlede lånoptagelse sig pr. 31. december 2005 til 250,1 mia. EUR, hvilket er en stigning på 15,5 % i forhold til 2004 (se tabel 1.2).

Fordelingen af lånoptagelsen på valutaer (se tabel 1.3) viser et fald i den del af lånoptagelsen, der foretoges i euro, fra 44,9 % af de samlede emissioner i 2004 til 37,5 % i 2005, mens emissioner i andre fællesskabsvalutaer steg fra 13,0 % til 23,0 %. Ikke-fællesskabsvalutaerne tegnede sig for en mindre andel af lånoptagelsen med et fald fra 42,0 % til 39,5 % af det samlede beløb. Emissioner i USD faldt fra 41,6 % til 27,9 %. I 2005 var 97,3 % af lånene efter swaps variabelt forrentede lån sammenlignet med 100 % i 2004 (tal før swaps: se tabel 1.3 i bilaget).

---

[1] Retsgrundlag: Rådets afgørelse 97/256/EF for det første globale mandat og afgørelse 2000/24/EF, som ændret, for det andet mandat samt afgørelserne 98/348/EF, 98/729/EF, 99/786/EF, 2000/24/EF, 2000/688/EF, 2000/788/EF, 2001/777/EF, 2001/778/EF, 2005/47/EF og 2005/48/EF.

[2] EKSF-traktaten udløb i 2002. Lånelofterne under det nye fællesskabsinstrument (NCI) er blevet fuldt udnyttet, og den sidste lånoptagelse under NCI blev fuldt afdraget i 2004. Der blev ikke rejst nye midler til dette instrument, og der vil ikke blive nye långivningsaktiviteter under det.

2. LÅNGIVNINGSAKTIVITETER I TREDJELANDE[3]

2.1. Oversigt

Den finansielle støtte til tredjelande, der har indgået samarbejdsaftaler med EU, antager forskellige former alt efter, hvilket geografisk område der er tale om, og hvilke målsætninger der forfølges. Der er generelt tale om bilaterale lån (makrofinansiel bistand eller betalingsbalancestøtte), hvor EU medvirker til at genetablere den makroøkonomiske balance i et land. Kommissionen forvalter disse finansielle aktiviteter i henhold til rådsafgørelser.

I andre tilfælde kan der bevilges lån, der har form af enten direkte finansiering af individuelle projekter eller globallån til pengeinstitutter, der har til opgave at fordele dem til mindre, lokale projekter. EIB administrerer disse lån på sine sædvanlige vilkår og normalt med garanti over EU's budget.

Euratom-låneinstrumentet er til disposition for finansiering af aktiviteter i medlemsstater og visse tredjelande på tidspunktet for afgørelsen (Armenien, Bulgarien, Den Tjekkiske Republik, Ungarn, Litauen, Rumænien, Rusland, Slovakiet, Slovenien og Ukraine).

De geografiske regioner, i hvilke Fællesskabet foretager långivningsaktiviteter, er angivet i bilaget (se tabel 2.1).

2.2. Fællesskabets makrofinansielle bistand

Den makrofinansielle bistand i form af lån er pr. definition exceptionel og er et led i det internationale samfunds bestræbelser på i samarbejde med Bretton Woods-institutionerne at yde betalingsbalancestøtte til visse lande, der i en overgangsperiode støder på makroøkonomiske vanskeligheder. Fællesskabets støtte er koncentreret om de geografisk nærtliggende områder, nemlig det vestlige Balkan og Kaukasus. Udbetalingen af støtten er betinget af, at modtagerlandene opfylder visse målsætninger om makroøkonomisk stabilitet og strukturreformer. Under disse omstændigheder er antallet af transaktioner hvert år begrænset, og det er svært at foretage en gyldig sammenligning af den støtte, der bevilges fra år til år.

Tabel 2.2 i bilaget viser den gavebistand og de lån, der er udbetalt under dette instrument. Der findes desuden oplysninger i Kommissionens årsberetning om gennemførelsen af den makrofinansielle bistand i tredjelande[4].

2.3. EIB's långivning i 2005 i de sydøstlige nabolande, Middelhavsområdet, Asien og Latinamerika samt Den Sydafrikanske Republik

Afsnit 2.3 udgør den årlige rapport for 2005, som skal forelægges for Europa-Parlamentet og Rådet i overensstemmelse med artikel 2 i Rådets afgørelse 2000/24/EF.

---

[3] I 2005 blev der ikke ydet fællesskabslån til medlemsstaterne. Da ti nye medlemsstater tiltrådte den 1. maj 2004, betragtes de garanterede lån til disse lande ikke længere som eksterne aktioner fra og med dette tidspunkt.

[4] KOM(2006) 391 og bilaget hertil SEK(2006) 938.

2.3.1. EIB's målsætninger og prioritering

I de **sydøstlige nabolande** var EIB i 2005 aktiv i både de tiltrædende lande og tiltrædelseslandene (Bulgarien, Rumænien, Kroatien og Tyrkiet) og fortsatte med at støtte investeringer i landene i det vestlige Balkan inden for forskellige sektorer (primært infrastruktur, sundhedssektoren, uddannelsessektoren og SMV).

EIB giver højeste prioritet til forbedring, modernisering og udbygning af kommunikations- og energisektoren med særlig vægt på de transeuropæiske net på grundlag af de vej- og jernbanekorridorer, som den europæiske transportministerkonference har defineret som prioriterede projekter på mellemlang sigt.

De miljømæssige aspekter af EIB-projekterne samt rene miljøprojekter som sådan prioriteres også højt som led i den gradvise tilpasning af de pågældende landes lovgivning til EU's. EIB støtter også SMV og andre initiativer på erhvervsområdet, særlig udenlandske direkte investeringer, enten direkte eller via globallånsinstrumentet, særlig hvor EU-partnere er involveret.

EIB fortsatte sin långivning under mandatet for den særlige långivningsaktion til fordel for udvalgte miljøprojekter i det **nordvestlige Rusland**, som udløb i maj 2005 (to projekter på 60 mio. EUR blev undertegnet i april og maj i Skt. Petersborg, hvilket bragte de samlede undertegnelser under dette mandat op på 85 mio. EUR), og gennemførte et omfattende forberedende arbejde vedrørende det andet mandat (500 mio. EUR frem til juli 2007) til fordel for **Rusland, Ukraine, Moldova og Belarus**, der blev godkendt af Rådet i december 2004, og for hvilket garantiaftalen blev undertegnet med Kommissionen i december 2005. Kommissionen, EIB og Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling (EBGU) arbejdede også på forberedelserne til et trepartsaftalememorandum vedrørende gennemførelsen af det eventuelle næste mandat (2007-2013), som aktuelt er til drøftelse, med henblik på transaktioner i Rusland, Østeuropa og det sydlige Kaukasus[5] samt Centralasien[6].

I **Middelhavsområdet** varetages EIB's långivningsmandat af lånefaciliteten for investeringer og partnerskab mellem EU og Middelhavsområdet (FEMIP), hovedsagelig inden for rammerne af Euro-Middelhavspartnerskabet, til støtte for økonomisk udvikling i de berørte lande. EIB's långivning tjener til støtte for individuelle investeringsprojekter og via globallånsinstrumentet for mindre projekter og SMV, samtidig med at finanssektoren i de forskellige lande styrkes. For at supplere det resterende beløb, der er til rådighed under det gældende mandat (248 mio. EUR), kunne en foreløbig EIB-facilitet blive iværksat i 2006 for at give EIB mulighed for at opretholde et passende transaktionsniveau i Middelhavslandene, indtil det fremtidige mandat træder i kraft.

Ud over EIB's långivning under EuroMed II-mandatet har EIB efter anmodning fra Rådet videreført sit program med långivning over egne midler uden budgetmæssig garanti under Middelhavspartnerskabsfaciliteten.

EIB's långivning over egne midler suppleres med rentegodtgørelser (for lån i miljøsektoren) og risikovillig kapital fra EU-budgetmidler, som forvaltes af EIB. Transaktionerne blev videreført under FEMIP-støttefonden for teknisk bistand, som anvender midler, der bevilges

---

5 Ukraine, Moldova, Belarus, Armenien, Aserbajdsjan og Georgien.

6 Kasakhstan, Kirgisistan, Tadsjikistan, Turkmenistan og Usbekistan.

af Kommissionen i medfør af MEDA-forordningen. 2005 var det første driftsår for FEMIP-trustfonden, der blev oprettet i midten af 2004 som et supplement til fonden for teknisk bistand med henblik på specielt at yde forudgående teknisk bistand og gennemføre risikokapitaltransaktioner.

Til formalisering af et langvarigt samarbejde blev der i 2005 undertegnet et aftalememorandum om et udvidet strategisk partnerskabssamarbejde i de afrikanske lande mellem Den Europæiske Investeringsbank, Kommissionen og Den Afrikanske Udviklingsbank. For at kombinere de disponible ressourcer og øge samarbejdet med bilaterale udviklingsfinansieringsinstitutioner fra medlemsstaterne, som også opererer i Middelhavsområdet, undertegnede EIB en aftale med tolv af disse institutioner sidste år. Derudover undertegnede den en hensigtserklæring om samarbejde med *Agence Française de Développement* og KfW Development Bank.

I **Asien og Latinamerika** finansierer EIB projekter af fælles interesse for både EU og de pågældende lande - samfinansiering med EU-investorer, teknologioverførsel og samarbejde inden for energi- og miljøbeskyttelsesområdet. Efter tsunamien i slutningen af 2004 er genopbygningsarbejdet også berettiget til EIB-støtte.

I **Den Sydafrikanske Republik** er EIB's mål at bidrage til, at gennemførelsen af landets genopbygnings- og udviklingsprogram bliver en succes. Ud over långivningstransaktioner ydede EIB ledelsesstøtte til Kommissionen til dens risikokapitalfacilitet.

I bilaget gives der et resumé over EIB's virksomhed siden 2001 (se tabel 2.3.1).

2.3.2. Långivningsaktiviteter

Fordelingen pr. land og pr. sektor findes i bilaget (se tabel 2.3.2 a-e).

2.3.3. Risikodeling

Ved Rådets afgørelse 2000/24/EF[7], som ændret, ydes en global fællesskabsgaranti for 65 % af de samlede beløb i de indgåede låneaftaler. I forbindelse med risikodelingsordninger sikrer fællesskabsgarantien, hvis der er tale om EIB-lån uden statslig projektgaranti, kun mod politiske risici, men hvis der er tale om lån med statslig projektgaranti, sikrer den mod alle risici. EIB tager kun fællesskabsgarantien i anvendelse, hvis den via projektgarantien for et lån enten af politiske årsager som i tilfælde af en ikke-statslig projektgaranti eller af en hvilken som helst årsag i tilfælde af en statslig projektgaranti ikke modtager sine betalinger. En sådan anvendelse af fællesskabsgarantien ville være for det fulde udestående lånebeløb, idet ethvert lån i praksis er dækket 100 %, dog højst op til 65 %-grænsen for den samlede hæftelse under garantien.

Risikodelingslån pr. 31. december 2005 fremgår af tabel 2.3.3 og 2.3.3 (a) - fordelt på hvert enkelt mandat (risikodelingslåneprocenten har været uændret siden udgangen af 2001 for første mandats vedkommende).

---

[7] I Rådets afgørelse 2000/24/EF opfordres EIB til "at tilstræbe at dække de kommercielle risici i forbindelse med 30 % af sit udlån i henhold til denne afgørelse med ikke-statslige garantier, så vidt muligt på grundlag af individuelle regionale mandater. Denne procentsats kan øges, når markedsbetingelserne gør det muligt". I løbet af 2005 fortsatte EIB med at arbejde hen imod dette risikodelingsmål, idet målsatsen dog steg til 30 % i stedet for 25 % som under det første mandat.

2.3.4. Samarbejde med andre institutioner

Igennem 2005 gennemførtes EIB's aktiviteter i tiltrædelseslandene og de tiltrædende lande inden for rammerne af EU-programmet til støtte for disse landes forberedelser på tiltrædelse, navnlig ved at finansiere investeringer, der tager sigte på at integrere deres infrastruktur i EU's, og ved at yde støtte til SMV. Når det er muligt, samfinansieres projekter med andre institutioner. EIB's aktiviteter er således en del af en samlet aktion, der gennemføres i nært samarbejde med Kommissionen og efter behov med de internationale finansieringsinstitutioner, der opererer i de pågældende lande.

EIB arbejder nært sammen med PHARE/ISPA-programmet, som den har et udbytterigt samarbejde med, hvilket er meget værdsat af modtagerlandene. Ud over hyppigt at yde assistance til PHARE i præinvesteringsfasen for at sikre, at de nødvendige undersøgelser og den nødvendige tekniske bistand tilvejebringes til støtte for EIB-projekter, samarbejder EIB også med PHARE om samfinansiering af infrastrukturprojekter.

Samfinansieringsbidragene til projekter, som finansieredes i 2005 af EIB, er angivet i bilaget (tabel 2.3.4/2.3.5). Hertil kommer projekter, som blev samfinansieret inden for rammerne af EIB's førtiltrædelsesfacilitet, men ikke skal behandles i denne rapport.

2.4. Signatarlande i Lomé-konventionerne og Cotonou-aftalen - långivningsaktiviteter

EIB's samlede långivning i AVS/OLT beløb sig til 537 mio. EUR i 2005, hvoraf 151 mio. EUR stammede fra EIB's egne midler og 386 mio. EUR fra risikovillig kapital (se tabel 2.4).

3. LÅNGIVNINGENS BUDGETMÆSSIGE FØLGER

Långivningen påvirker EU's budget, når lånene ydes med fællesskabsgaranti, rentegodtgørelser eller på lignende særlige vilkår til investeringer, der er risikable for udlåneren.

3.1. Budgetgarantier

Den 22. december 2004 besluttede Rådet at stille en fællesskabsgaranti til Den Europæiske Investeringsbank mod tab i forbindelse med lån til visse typer af projekter i Rusland, Ukraine, Moldova og Belarus (2005/48/EF). Det samlede låneloft er på 500 mio. EUR, og EIB har en ekstraordinær fællesskabsgaranti på 100 %.

Den 22. december 2004 besluttede Rådet at ændre afgørelse 2000/24/EF for at tage højde for udvidelsen af Den Europæiske Union og den europæiske naboskabspolitik (2005/47/EF).

De nye lofter pr. geografisk område er som følger (i EUR):

Sydøstlige nabolande	9 185 mio.
Middelhavslandene	6 520 mio.
Latinamerika og Asien	2 480 mio.
Den Sydafrikanske Republik	825 mio.

Tyrkiet	450 mio.

Det samlede loft for garantien er derfor 19 460 mio. EUR, og Kommissionens budget dækker op til 65 % af dette beløb (mod 70 % under det foregående mandat). I den nye afgørelse opfordres EIB til at søge andre (kommercielle) garantikilder, når det er muligt, via dens finansielle formidlere og til at sikre, at sådanne garantier dækker 30 % af det samlede udlånsloft (mod 25 % under det tidligere mandat).

Dette garantiprogram udløber den 31. januar 2007; det kan automatisk forlænges i seks måneder, hvis låneloftet ikke er nået.

Kommissionens budget dækker desuden 65 % af et maksimumsbeløb på 600 mio. EUR til Tyrkiet (TERRA), for hvilket der ikke er anmodet om risikodeling.

I løbet af 2005 (det sjette år af det nye mandat) undertegnede EIB låneaftaler for et samlet beløb på 3 618 mio. EUR, hvilket bragte det samlede beløb under det nye mandat op på 17 238 mio. EUR eller 89 % af loftet, hvor risikodelingen tegnede sig for 17 % af det samlede antal undertegnede lån.

Nærmere oplysninger om garantierne findes i Kommissionens halvårsrapport vedrørende garantier opført på det almindelige budget[8].

3.2. Rentegodtgørelser

Der er ydet rentegodtgørelser i forbindelse med en række fællesskabsprogrammer, såvel i som uden for EU. Efter anmodning fra Rådet udarbejdede Kommissionen en samlet evalueringsrapport om dette spørgsmål[9]. De fleste af programmerne er afsluttet og har derfor ikke længere indflydelse på budgetudgifterne. I bilaget giver tabel 3.2 en oversigt over de igangværende programmer og størrelsen af rentegodtgørelserne for de pågældende år.

3.3. Risikovillig kapital

Under de successive Lomé-konventioner og Cotonou-aftalen gennemfører EIB risikokapitaltransaktioner i AVS-landene, som er finansieret over EUF's budget. Bilaget indeholder en oversigt over disse transaktioner (se tabel 2.4).

---

[8] KOM(2005) 699 og SEK(2005) 1769.

[9] KOM(2000) 524 af 6. september 2000.